

<!-- @page { size: 21cm 29.7cm; margin: 2cm } P { margin-bottom: 0.21cm } -->

Bohoslužby v Zábřehu 3.listopadu 2013

Lk 19, 1-10

Milé sestry, milí bratři, minulou neděli jsme si povídali o dvou lidech modlících se v chrámu. Jeden byl farizeus, druhý celník. Zdá se, že celníci byli oblíbenými postavami Ježíšových příběhů, protože dnes je hlavní hrdina příběhu opět celník a to dokonce vrchní celník. Stejně jako u toho minulého příběhu i zde platí, že je to postava poněkud rozporuplná, ve svém jednání tak trochu provokující. Je to totiž postava nevalné pověsti. To se krásně odráží na Zacheovi. Malý, bohatý a ještě celník. Asi horší kombinace se najít nedala. Jistě, to, že byl malý, není nic zlého, ale přeci jen v mnoha myslích malí lidé budí dojem toho, že to s nimi může být těžké. Zejména tehdy, když mají velkou moc. A to tento člověk má. Vrchní celník už měl určitý respekt, moc nad ostatními. A vzhledem k tomu, že byl bohatý, tak asi uměl tuto svoji moc i dobře využívat. Zbohatnout jako celník nebylo zrovna nic moc čistého.

Celník dělal důležitou práci. Mnozí sice reptali a nelíbilo se jim to, ale daně měly své opodstatnění. Problém jen v tom, že nešli Izraelskému králi, ale římskému císaři. Proto výběrčí daní nebyl obyčejný státní úředník, ale kolaborant, který profitoval na podrobení lidu. Dalším problémem byla určitá přírážka k dani, kterou od lidí celníci žádali. Vybírali víc než měli a tak vlastně bohatli na tom, že mají postavení, mají moc a druhé doslova odírají. Získávat a mít je dost možná i důvodem, proč se jde ten celník podívat na Ježíše. Chce vědět, kdo to je. Asi už toho o něm hodně slyšel. A když už toho tolik slyšel, je přece na místě ho i vidět. Takovou příležitost si nemůže nechat ujít. V jeho motivu není nic toužebného, nic osobního. Je to jen zvědavost. Má však smůlu, protože přišel pozdě a jeho vzrůst mu nedovolí, aby viděl přes ostatní. Co teď? Zacheus je člověk podnikavý a tak běží a leze na nejbližší strom. Neběží jen napřed, aby stál někde u cesty, ale leze na strom. Je to samozřejmě lepší místo, je tam zaručený výhled. Kdyby se postavil jen tak někde u cesty a čekal, bylo by to asi divné, možná moc nápadné. V tom stromě je přeci jen trochu ukrytý. Může vše sledovat a sám nebýt moc v centru pozornosti. A navíc se na něj nebude tlačit žádný dav.

Pozornosti nakonec Zacheus neušel. Ježíš si ho všiml a povolal ho dolů. Chtěl se stát jeho hostem. Taková věc se nestává běžně a Zacheus se z toho právem raduje. Hledal jen tolik, aby

mohl Ježíše vidět a nyní jej smí dokonce pohostit. Opět to ale neříká nic o jeho vztahu k Ježíši, nic o tom, že by toužil po jeho poselství. Nicméně se mu dostává od davu nelichotivá reakce. Lidé reptají. Označují Zachea za hříšníka, jeho radost mu nepřejí. Ne, on přeci na něco takového nemá nárok. To by měl Ježíš vidět, měl by to přeci poznat. On ví, co je v člověku a navíc, Zachea, který byl na stromě, oslovil jeho jménem. Věděl tedy, o koho jde, i když mu o něm dopředu nikdo nic neříkal.

Není to prvně, co Ježíš jedná jinak, než by dav očekával. Už několikrát přeci stoloval s lidmi pochybné pověsti, dal jim přednost před poctivými Izraelity. Takže se vlastně nejedná ani v tuto chvíli o nic zase tak mimořádného. I tak to ale lidem vadí. Moc nerozumí tomu, co vlastně Ježíš chce vyjádřit. Přišel obnovit Boží lid, proč se tedy zahazuje s kolaborantem, s člověkem, kterému je lhostejné nějaké Izraelské království a jeho sláva? Tato chvíle je důležitým zlomem celého příběhu. Vrhá zajímavé světlo na postavu Zachea. Najednou se jeví být někým jiným, než si ho ostatní představovali. Jeho obraz byl přeci jasný. Vrchní celník znamená sobec a zloděj. Jak jinak by se dostal k takovému bohatství? Je to člověk téměř bez charakteru. A tento člověk najednou říká, že polovinu svého jmění dává chudým a je ochoten nahradit škodu, pokud někoho ošidil. Není to zvláštní? Čekal by to někdo? Právě že ne. V tom je ukryta hlavní zvěst tohoto příběhu. Až při setkání s Ježíšem vycházejí najevo věci, o kterých před tím nikdo nebyl schopen a ani moc ochoten uvažovat. Člověk, který byl samotným ztělesněním hříchu najednou koná dobré skutky a odvolává se na to, že je poctivý. Je to vůbec možné? Nelže? Bylo by mu to asi podobné. Vždyť je to vrchní celník, je to hříšník. Jenže Ježíš mu věří. A Ježíš ví a vidí mnohem víc než všichni kolem něj dohromady. Takže ten celník bude asi mluvit pravdu. Tím pádem je na místě poopravit pohled, který na něj všichni měli. Žádný zlý prospěchář. Žádný hříšník větší, než ti ostatní. Jen prostě jeden z davu, jeden z těch, kdo stojí před Bohem s prázdnýma rukama.

Je vždycky jednoduché soudit. Obyvatelům Jericha to šlo velmi dobře. Se svým soudem byli rychle hotovi. Ani nemuseli moc přemýšlet a hledat. Na jejich slova, či spíše námitky, určitého soudu, odpovídá Ježíš zvěstí spásy. Obyvatelé se pohoršují, že je to hříšník, Ježíš mu odpovídá, že dnes vešlo spasení do jeho domu. Na lidský soud tak odpovídá zvěstí záchrany. To je Ježíšův přístup, kterým se i od nás dost zásadně liší. Nás tak klade do situace, kdy musíme nad tím svým pohledem přeci jen popřemýšlet. Je v pořádku, když je náš soud tak rychlý a definitivní? Je v pořádku, když máme jasně zaškatulkováno kam každý patří, ale přitom o něm nic nevíme? Příběh v Jerichu má svou hlavní postavu, kterou je Zacheus, ale ve skutečnosti se týká hlavně těch, kdo se na něj přišli podívat, kdo ho snad přišli i obdivovat či poslouchat. On vlastně v tom Jerichu toho jinak moc neřekl. Byl na cestě do Jeruzaléma, blížil se vrchol jeho poslání. Už tedy tolik nevyučoval. Přesto těm Jeriškým zanechal důležitou zvěst, zanechal něco, nad čím mohli přemýšlet, v čem mohli najít porozumění událostem, které brzy změní doslova běh světa.

Příběh Zachea je tak možná brát nejen jako příběh o vynalézavosti, příběh o vůli na cestě za Ježíšem, ale právě také jako příběh o proměně lidského života, příběh o tom, že Ježíš mění náš pohled na druhé. Už je nemusíme soudit, nemusíme je vidět jako ty, kteří jsou na cestě k zahynutí a nemají šanci s tím cokoliv udělat. I v tomto případě můžeme najít pohled Ježíšův, který nám říká, že člověk může být uvnitř zcela jiný, než si o něm myslíme. Ježíš připomíná svým posluchačům i tím i nám, že jeho dílo je dílem spásy nikoliv soudu. Nepřichází odsuzovat, nepřichází šířit beznaděj ale naopak. Mluví o spáse a naději. Zvěstuje, že jeho náruč je otevřena skutečně každému lidskému tvorů. Není nikdo, kdo by neměl mít naději spásy, otevřenou cestu k věčnému životu. Všichni lidé jsou na tom před Bohem stejně. Tedy všichni mají stejnou vinu ale také stejnou naději. Není už potřeba rozlišovat, kdo je toho hoden podle nás a našich měřítek. Ta se mohou mýlit, mohou být nespravedlivá. I když se nám něco jeví velmi jasně, skutečnost může být trochu jiná.

Je někdy těžké smířit se s tím, že právě takoví Zacheové dosáhnou tak velké cti, je na nich vidět Boží přízeň. Tedy je těžké přijímat, že ten, koho jsme považovali za špatného a sobeckého, zase tak špatný a sobecký není. Ostatně, kdo jsme, abychom dokázali druhého soudit. Co o takových Zacheech vlastně víme? Proč dělají zrovna tuto práci? Co je k tomu vedlo? Měli jinou možnost? Co bychom my dělali na jejich místě? Jak vidno, může být dost problematické soudit člověka jen podle toho, jakou má práci, čím se živí, jak tráví třeba svůj čas. Bůh je nám v tomto směru tím nejlepším příkladem. Ano, vyznáváme ho jako soudce. A má na to nárok. Jenže on má zcela jiný přístup k člověku. Nahlíží do jeho nitra, objevuje, co je kdesi hluboko v něm, hledá i jen náznak toho dobrého. Zkusme se to také naučit. Nemusíme se většinou moc snažit, abychom na každém člověku kolem nás našli něco, co je špatné. Jenže proč to vlastně dělat? Není cestou také to, abychom hledali to dobré? I to je možné u každého najít. Proto má také každý otevřenou cestu k Bohu. Tak jako Zacheus, tak jako každý z nás. Vždyť jsme přeci sami poznali, jak s námi Bůh jedná. I když by se možná ozvalo mnoho hlasů kroutících jen nechápavě hlavou a reptajících, že právě nám se dostalo takové cti, přesto Ježíš i k nám obrací svůj zrak, hledá nás v našich úkrytech a zve, ať jdeme k němu, neboť touží být naším hostem. Nebuďme tedy těmi, kdo rychle zapomínají, kdo zabíjejí naději. Spíše naopak. Tam, kde se už ztrácí ji oživujme, připomínejme svými postoji, že Bůh nepřišel, aby soudil, ale přišel proto, aby našel a zachránil, co jinak již dávno zahynulo.

Pane Ježíši, tvá slova jsou slovy milosti. V nich smíme cítit naději pro naše životy, naději toho, že nás neodsoudíš pro náš hřích, ale spasíš pro svou velikou lásku.

Amen.